

No 45 (2020)

P.5

The scientific heritage

(Budapest, Hungary)

The journal is registered and published in Hungary.

The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields. Journal is published in English, Hungarian, Polish, Russian, Ukrainian, German and French.

Articles are accepted each month. Frequency: 12 issues per year.

Format - A4

ISSN 9215 — 0365

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility for the materials published in a journal. Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws

Chief editor: Biro Krisztian

Managing editor: Khavash Bernat

- Gridchina Olga - Ph.D., Head of the Department of Industrial Management and Logistics (Moscow, Russian Federation)
- Singula Aleksandra - Professor, Department of Organization and Management at the University of Zagreb (Zagreb, Croatia)
- Bogdanov Dmitrij - Ph.D., candidate of pedagogical sciences, managing the laboratory (Kiev, Ukraine)
- Chukurov Valeriy - Doctor of Biological Sciences, Head of the Department of Biochemistry of the Faculty of Physics, Mathematics and Natural Sciences (Minsk, Republic of Belarus)
- Torok Dezso - Doctor of Chemistry, professor, Head of the Department of Organic Chemistry (Budapest, Hungary)
- Filipiak Pawel - doctor of political sciences, pro-rector on a management by a property complex and to the public relations (Gdansk, Poland)
- Flater Karl - Doctor of legal sciences, managing the department of theory and history of the state and legal (Koln, Germany)
- Yakushev Vasilij - Candidate of engineering sciences, associate professor of department of higher mathematics (Moscow, Russian Federation)
- Bence Orban - Doctor of sociological sciences, professor of department of philosophy of religion and religious studies (Miskolc, Hungary)
- Feld Ella - Doctor of historical sciences, managing the department of historical informatics, scientific leader of Center of economic history historical faculty (Dresden, Germany)
- Owczarek Zbigniew - Doctor of philological sciences (Warsaw, Poland)
- Shashkov Oleg - Candidate of economic sciences, associate professor of department (St. Petersburg, Russian Federation)

«The scientific heritage»

Editorial board address: Budapest, Kossuth Lajos utca 84,1204

E-mail: public@tsh-journal.com

Web: www.tsh-journal.com

CONTENT

ECONOMIC SCIENCES

Kamratov S. DESCRIPTIVE STRATEGIC MODEL MANAGEMENT OF ENTERPRISES OF THE FORESTRY INDUSTRY.....	3	Fabiyanska V., Gutsalenko O. REGULATORY SUPPORT OF INDEPENDENT AUDIT IN UKRAINE	35
Tlekhurai-Berzegova L., Buller E., Vodozhdokova Z., Hotova I. HR MANAGEMENT STRATEGY AS A TOOL FOR ACHIEVING THE ORGANIZATION'S GOALS	8	Hramtsov I., Fofanova A. FOREST MANAGEMENT AND FOREST REPRODUCTION ANALYSIS IN THE MURMANSK REGION.....	46
Buller E., Tlekhurai-Berzegova L., Hotova I., Vodozhdokova Z. TO THE QUESTION ABOUT THE CHOICE OF FORMS OF TRAINING IN YOUR ORGANIZATION	10	Shparyk Ya. FOREIGN EXPERIENCE OF MORTGAGE LAND LENDING	49
Todosiichuk V., Mashevskaya A., Dzyubenko O. CREDIT SECURITY OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES OF UKRAINE	13	Cherevko G., Shuhalo V. BIOGAS PRODUCTION AS AN EFFECTIVE METHOD OF REDUCING THE EUTROPHICATION OF RESERVOIRS..	53
Tomashuk I. RURAL DEVELOPMENT MANAGEMENT OF UKRAINE: PROBLEMS AND PROSPECTS	23	Shcherbak V., Dudorova T. MODERN TRENDS OF DEVELOPMENT OUTSOURCING IN CUSTOMS LOGISTICS	59

POLITICAL SCIENCES

Khlopov O. PROBLEMS OF CYBERSECURITY AND PROTECTION OF CRITICAL INFRASTRUCTURE	64
---	----

КРЕДИТНА БЕЗПЕКА МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ**Тодосійчук В.Л.,***к.п.н., доцент,**доцент кафедри адміністративного менеджменту
та альтернативних джерел енергії,
Вінницького національного аграрного університету***Машевська А.А.,***асистент кафедри бухгалтерського обліку,**Вінницького національного аграрного університету***Дзюбенко О.Б.***магістр,**Вінницького національного аграрного університету***CREDIT SECURITY OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES OF UKRAINE****Todosiuchuk V.,***Ph.D., associate professor**Vinnitsia National Agrarian University, Ukraine***Mashevska A.,***Postgraduate of the department of accounting**Vinnitsia National Agrarian University, Ukraine***Dzyubenko O.***Master's degree,**Vinnitsia National Agrarian University, Ukraine***Анотація**

У статті досліджено питання актуальності кредитна безпека малого та середнього бізнесу як зовнішнього джерела фінансування. Розкрито кредитування як важливе джерело фінансового забезпечення функціонування підприємств малого та середнього бізнесу, проведений аналіз кредитного забезпечення даних підприємств за кордоном, зокрема Німеччина. Здійснено аналіз кредитного забезпечення підприємств по областях України. Окреслено, законодавчі акти по кредитуванню підприємств МСП. Охарактеризовано актуальні пропозиції кредитних продуктів для фінансування розвитку МСП. Обґрунтовано й доведено, що кредитне безпека функціонування підприємств МСП в умовах сучасного економічного середовища спрямоване на розвиток системи взаємодії з фінансовим сектором економіки, що є вагомим чинником фінансового зростання, поліпшення економічної ситуації в конкурентоспроможному середовищі. Запропоновано альтернативні інструменти кредитного забезпечення.

Abstract

The article examines the relevance of credit security of small and medium-sized businesses as an external source of financing. Lending was disclosed as an important source of financial support for the operation of small and medium-sized enterprises, analysis of credit provision of these enterprises abroad, including Germany. The analysis of the credit support of the enterprises in the regions of Ukraine is carried out. Legislative acts on lending to small and medium-sized enterprises are outlined. The actual offers of credit products for financing the development of small and medium business are characterized. It is substantiated and proved that the credit security of the functioning of small and medium-sized enterprises in the current economic environment is aimed at developing a system of interaction with the financial sector of the economy, which is a significant factor of financial growth, improving the economic situation in a competitive environment. Alternative credit instruments are proposed.

Ключові слова: кредитне забезпечення, кредитна безпека, малі підприємства, середні підприємства, великі підприємства, банківське кредитування, Україна.

Keywords: credit security, credit security, small enterprises, medium-sized enterprises, large enterprises, bank lending, Ukraine.

Постановка проблеми. В умовах формування нової фінансової системи в Україні малі та середні підприємства, що функціонують у різних організаційно-правових формах, здійснюють свою господарську діяльність в умовах невизначеності, непередбаченості дій економічних партнерів і держави загалом.

Глибока фінансова криза спричинила виникнення великої кількості загроз. На умови розвитку

малих та середніх підприємств і на рівень їх економічної безпеки суттєво впливають такі чинники, як нестабільна політична і соціально-економічна ситуація в країні, недосконалість і непередбачувана зміна законодавства, критично високий рівень корупції, жорстка конкуренція та ін. Усе це актуалізувало проблему забезпечення фінансової безпеки, тобто кредитної безпеки малих та середніх підприємств, основою чого повинна стати оцінка

головних показників розвитку суб'єктів малого та середнього бізнесу в Україні.

Малі та середні підприємства (МСП; англ. Small and Medium-sized Businesses (SMB), Small and Medium-sized Enterprises (SMEs)) — назва групи підприємств, які не перевищують визначені показники (див. також середній клас). В іншому випадку їх зараховують до великих підприємств. Класифікація здійснюється здебільшого незалежно від правової форми підприємства.

У вітчизняному законодавстві це питання регулюється п. 3 статті 55 Господарського кодексу України.

"Суб'єктами малого підприємництва є:

- фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи - підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України;

- юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Суб'єктами великого підприємництва є юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) перевищує 250 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності перевищує суму, еквівалентну 50 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Інші суб'єкти господарювання належать до суб'єктів середнього підприємництва." [1]

Малі і середні підприємства є важливим чинником соціальної стабільності в Україні, адже вони забезпечують зайнятість та доходи значного числа громадян. Вони формують відчутну частину доходів місцевих бюджетів. При цьому вони не так залежні від кон'юнктури зовнішніх ринків та валютних коливань, а також гнучкі та швидко адаптуються до нових умов.

Визначення звучать по-різному в різних країнах, але в більшості випадків виділення того чи іншого типу підприємства відбувається в залежності від кількості зайнятих. Як правило, вважається, що в МСП повинні бути зайняті менше 500 чоловік, хоча в деяких країнах ця цифра менше — 300 чи 100 чоловік. У деяких країнах умови відрізняються для промислових підприємств і підприємств сфери послуг; у цьому випадку підприємства сфери послуг, як правило, повинні бути менше промислових підприємств. У деяких країнах існує розходження між автономними МСП і тими, котрі пов'язані з великим підприємством чи промисловою групою, чи також МСП виділяють на основі структури управління (наприклад, власник особисто займається

всіма справами фірми чи підприємство є сімейним). Зрештою, статистичні визначення МСП часто відрізняються від визначень, розроблених для проведення економічної політики; наприклад, хоча фірма зі штатом 600 чоловік може не відноситися до МСП у статистичних цілях, вона може мати право брати участь у суспільних програмах підтримки МСП. Основною характеристикою МСП є «невелике» у тому розумінні, що підприємство не відноситься до 10 чи 20 відсотків найбільших фірм на ринку чи в галузі промисловості.

Малі та середні підприємства є «хребтом» розвинених економік. Наприклад, в ЄС МСП становлять 99 % усіх підприємств та забезпечують 65 млн людей робочими місцями (наприклад, в німецьких МСП працює 68,3 % всіх працівників цієї країни, які підлягають під соціальне страхування). Від них також виходить основний імпульс в ринковій економіці в зв'язку зі своїми інноваційними прагненнями. Враховуючи значення МСП, а також обмежений доступ до капіталу (який додатково ускладнюється впровадженням «Базель II»), держава зобов'язана підтримувати цей підприємницький сектор. Захист інтересів МСП на політичному рівні здійснюється зазвичай торговою палатою, яка також проводить роз'яснювальну роботу з МСП, сприяє налагодженню міжнародних контактів між її членами. В Україні МСП перебувають в жалюгідному становищі. Це пов'язано не стільки із низьким розвитком економіки, а скільки із їх, можливо й зумисним, недосконалим регулюванням. За оцінками експертів, до кінця 2011 року кількість приватних підприємців, що припинили діяльність, буде становити 250—300 тис.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Серед відомих вітчизняних і зарубіжних учених, які досліджують теоретичні засади кредитної безпеки малих та середніх та проблеми її забезпечення на різних рівнях ієрархії управління, є: Ю.В. Алескерова, Л.О. Вдовенко, Н.В. Гришук, Л.І. Федоришина, Польова О.Л. та ін. У їхніх працях обґрунтовані багатоаспектні дослідження у цій сфері, присвячено увагу механізму управління фінансовою та кредитною безпекою підприємств тощо.

Мета статті — оцінка кредитної безпеки малих та середніх підприємств України. Сьогодні у зв'язку з сучасною економіко-політичною ситуацією країна переживає нестабільний фінансовий розвиток, як в національній економіці України загалом, так і в промисловості зокрема. Розвиток малих та середніх підприємств має сприяти удосконаленню ринкових відносин у Сухий аналіз цифр, наведений нижче, говорить про те, що критерії визначення МСП в Україні, які відповідають європейським, на сьогодні мають виключно технічне значення і використовуються переважно для проведення коректного порівняння стану розвитку бізнесу в Україні з країнами ЄС. А от при розробці конкретних стимулюючих механізмів в державній політиці розвитку підприємництва малий бізнес слід відокремлювати від середнього, який має річний дохід до 50 млн євро.

Виклад основного матеріалу. Для середнього бізнесу вже прийнято політичне рішення про створення Експортно-кредитного агентства (ЗУ «Про забезпечення масштабної експортної експансії українських виробників шляхом страхування, гарантування і здешевлення кредитування експорту»).

Проте, головний принцип Small Business Act, який сповідує не лише Європа, а й увесь цивілізований світ, це – “Think first small”. На жаль, у нас стартапом малого бізнесу на державному рівні опікуються лише центри зайнятості. Неконкурентний малий бізнес в правовому полі сьогодні просто розчинився серед усіх суб’єктів господарської діяльності, тому він і працює на виживання, а не на розвиток і зростання до рівня середнього.

І якщо не брати до уваги ці проблеми, то невдовзі це призведе до критичного загострення соціально-економічних проблем в суспільстві.

Ще в Японії мене вчили, що відсутність політики – це теж політика. І що державних програм нема не тому, що нема грошей, а навпаки: грошей нема тому, що нема якісних програм.

Сподіваюсь на корисність аналітичної інформації для органів влади, недержавних інституцій, підприємницької громадськості, а також для студентів, які шукають для своїх курсових та дипломних робіт бодай абиякий статистичний аналіз.

Інформація підготовлена за даними Держстатслужби, які не враховують показники суб’єктів господарської діяльності тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, міста Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

На кінець 2015 року в Україні налічувалось 1973тис. суб’єктів малого і середнього підприємництва (проти 1932тис. в попередньому році), з яких 1,63 млн. фізичних осіб-підприємців і 343 тис. юридичних осіб-підприємців.

Рис. 1. Кількість підприємств України

В структурі підприємств співвідношення великих, середніх і малих підприємств дещо змінилось. Як і раніше 0,1 відсотка усіх підприємств представлено великими підприємствами. А от частка середніх підприємств зменшилась з 4,7% до 4,4%. Відповідно з 95,2% до 95,5% збільшилась питома вага малих підприємств, з яких майже 83% мають статус мікропідприємств.

Найбільша кількість малих і середніх підприємств традиційно зосереджена в м.Києві – 25%, Дніпропетровській – 11,2%, Донецькій – 6,8%, Харківській – 6,7%, Львівській – 5,5%, Київській – 5,5%, Одеській – 5,2% областях.

Слід зазначити, що кількість великих підприємств впродовж трьох останніх років значно зменшилась: з 659 одиниць у 2013 році, 497 – у 2014 році, до 423 – у 2015 році. В першу чергу це є наслідком ведення АТО і тимчасової окупації частини території східних регіонів, де здебільшого розміщувались великі промислові підприємства, та

впливу загальноекономічної кризи, що лише посилилась у зв’язку з подіями воєнного характеру.

Впродовж 3-х років спостерігається також зменшення кількості середніх підприємств. Так, на початок 2016 року в Україні було зареєстровано 15,2 тис середніх підприємств, кількість яких зменшилась порівняно з попереднім роком на 703 одиниці (4,4%). Нагадаємо, що на початок 2014 року їх налічувалось 18тис. А в порівнянні з 2010 роком у 2015 році кількість середніх підприємств щороку зменшилась на 24%.

Кількість малих підприємств у 2015 році зросла на 3,2 тис. одиниць (1%) і досягла майже 328 тис.. Проте, це не можна назвати успішними здобутками, оскільки це лише незначний крок в напрямку повернення втрачених у 2014 році позицій, коли кількість малих і середніх підприємств в порівнянні з попереднім роком скоротилась на 30тис. одиниць. При цьому нинішній показник кількості підприємств малого бізнесу на 4% менший за значення 2010 року.

Основний позитив динаміки розвитку в категорії малого підприємництва відбувся за рахунок мікробізнесу. Так, кількість мікропідприємств у 2015р. зросла на 5 тис. одиниць (2%) і досягла 284 тис. підприємств.

Однак таке зростання кількості мікропідприємств частково можна пояснити певним «подрібненням» впродовж останніх років як середніх, так і малих підприємств.

Показово, що з усієї сукупності малих підприємств у 2015 році лише 44 тис. (або 1 з 10) не відносились до мікропідприємств. Це свідчить про запровадження для мікропідприємств порівняно привабливіших умов ведення бізнесу, які переважно визначаються застосуванням диференційованого підходу в застосуванні спрощеної системи оподаткування, а також більшою «гнучкістю» мікробізнесу до диверсифікації видів діяльності в критичних умовах.

Характерно, що кількість мікропідприємств, а відповідно і малих підприємств, щороку впродовж 5 років значно коливалась. Це ще раз підкреслює вразливий вплив змін законодавства у сфері податків і зборів на загальнообов'язкове державне соціальне страхування для цієї категорії підприємництва.

За видами економічної діяльності в структурі малих і середніх підприємств найбільша їх частка (27%) займалась оптовою та роздрібною торгівлею і ремонтом автотранспортних засобів, 14% – сільським, лісовим або рибним господарством, 12% – промисловим виробництвом, 9,5% – операціями з нерухомим майном, 9% – будівництвом, 8,5% – професійною та науково-технічною діяльністю, 4,5% – транспортом, складським господарством,

4,5% – адміністративним обслуговуванням, 4% – інформацією та телекомунікаціями, 2% – тимчасовим розміщенням й організацією харчування, 1% – освітою, 1% – охороною здоров'я, 1% – мистецтвом, спортом, розвагами, 1% – наданням інших послуг.

Із 1,63 млн. фізичних осіб-підприємців лише 307 суб'єктів, або 0,02%, за законодавчими критеріями відносились до середнього бізнесу, решта належали до малого, зокрема, мікробізнесу. Всього у фізичних осіб-підприємців працювало 660 тис. найманих працівників, з яких 28 тис. – у фізичних осіб-підприємців середнього бізнесу.

З урахуванням 660 тис. найманих працівників кількість зайнятих за категорією фізичні особи-підприємці склала 2,3 млн., або зменшилась в порівнянні з 2014 роком на 200 тис. (8%).

Фізичні особи-підприємці працювали переважно в сферах: торгівля та ремонт автотранспортних засобів – 55%, транспорт, складське господарство, пошта – 6,4%, інформація, телекомунікація – 6,3%, науково-технічна діяльність – 6,2%.

При цьому слід зауважити, що частка реалізованої фізичними особами-підприємцями продукції в загальних обсягах реалізації (включаючи і великі підприємства), зросла з 6,1 до 6,7% в порівнянні з 2014 роком.

Усього в сфері малого і середнього підприємництва у 2015 році було зайнято близько 6,5 млн. осіб з урахуванням фізичних осіб, або 41 відсоток усього зайнятого населення працездатного віку. Зокрема, в середньому підприємстві було зайнято понад 2,6 млн. осіб, а в малому – 3,9 млн, з яких 2,9 млн – в мікробізнесі.

Зайнятість за розміром СПД

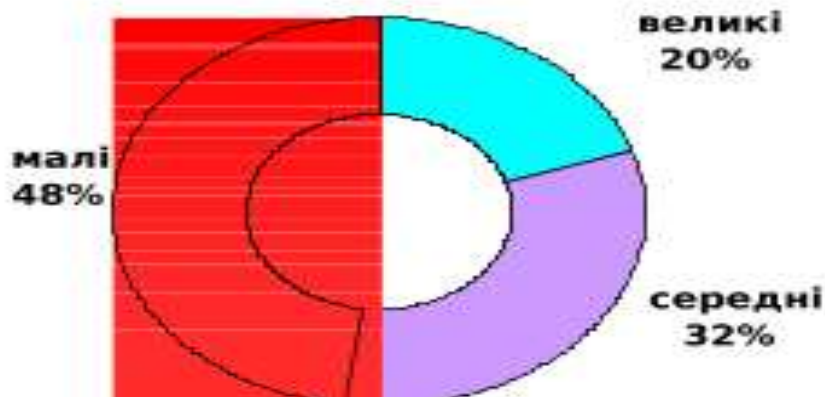

Рис 2. Зайнятість за розміром малих та середніх підприємств

Для порівняння на великих підприємствах було зайнято 1,7 млн. працівників (20% зайнятих на суб'єктах господарювання).

Таким чином, 80% усіх зайнятих господарською діяльністю (не враховуючи банки і бюджетні установи) відносяться до сектора МСП, з яких 48% – зайняті в малому підприємстві, а 32% – в середньому. Цей розподіл не змінюється впродовж 2014-2015 років.

Характерно, що на 1 малому підприємстві в середньому працювало до 5 осіб, на середньому підприємстві – 171, а на великому – понад 4000 працівників. На 5 фізичних осіб-підприємців в середньому припадало лише 2 наймані особи.

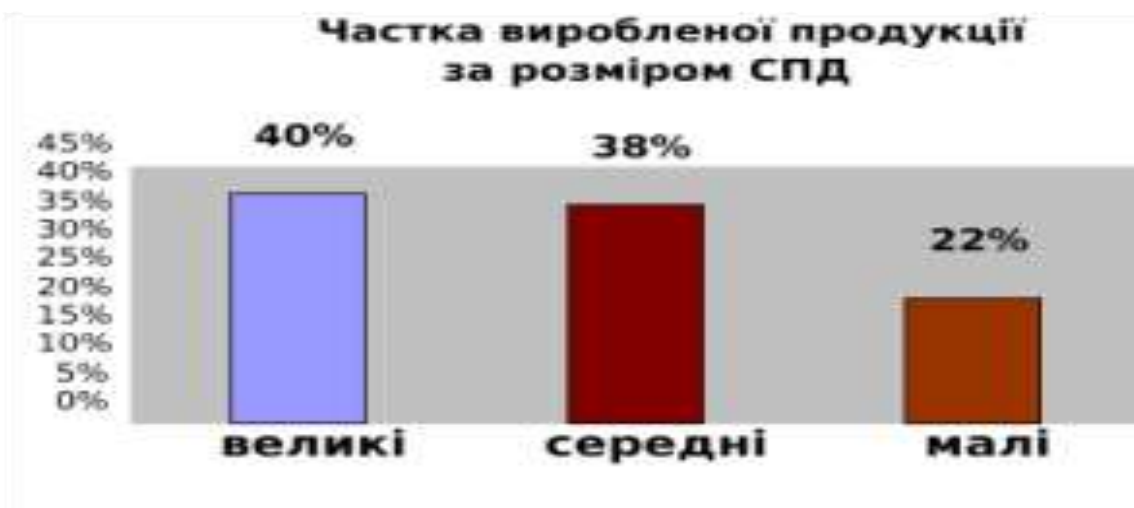

Рис. 3 Частка виробленої продукції підприємствами

Отже, аналізуючи середню кількість працюючих на підприємствах відносно законодавчих критеріїв визначення категорій суб'єктів підприємництва, можна зазначити, що вирішальним стимулом розвитку малого підприємництва є спрощена система оподаткування. Разом з тим, відсутність інших механізмів державної підтримки і необхідність власників малих підприємств сплачувати ЄСВ за своїх працівників обмежує прагнення підприємств до зростання кількості їх найманих працівників до граничних меж, а також сприяє розвитку тіньового сектору.

Щодо виробленої продукції (товарів, послуг), то на великий бізнес у 2015 році припадало 40% загального обсягу, а на МСП (включаючи фізичних осіб) – 60%, з яких відповідно: середній бізнес – майже 38%, малий – 22%. При чому в порівнянні з 2014 роком на 2 відсотки зменшилась питома вага великих підприємств і відповідно суб'єктів середнього підприємництва – на 2 відсотки збільшилась, а частка малого підприємництва лишилась незмінною.

Розподіл підприємств за обсягом виробленої продукції у 2015 році мав наступне співвідношення: великі – 43,7% (2014 – 44,7%), середні – 39,7% (2014 – 38,2%), малі – 16,6% (2014 – 17,1%), з яких мікропідприємства – 5,1%.

При чому, великі підприємства мали найбільші обсяги виробництва: в промисловості – 60,2%, тра-

нспорті, складському господарстві, поштових послугах – 53%; середні підприємства: в охороні здоров'я та соціальної допомоги – 72,6%, сільському, лісовому та рибному господарстві – 52,1%; малі підприємства: в освіті – 53%, операціях з нерухомістю – 47,3%, будівництві – 43,2%.

За обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг) на сектор МСП (включаючи фізичних осіб) у 2015 році припало 63%, відповідно, на великі підприємства – 37% загального обсягу реалізації. Зокрема, частка суб'єктів середнього підприємництва склала – 39%, а малих – 24%.

Якщо порівнювати з іншими країнами частку малого і середнього підприємництва в обсягах реалізації продукції (товарів, послуг), то у 2014 році в Україні вона склала 60,9%, що більше, ніж в Польщі (55,9%), Німеччині (47,1%), Словаччині (54,8%), Чехії (57,7%), але менше, ніж в Естонії, Латвії, Литві і Болгарії.

Співвідношення обсягів реалізації МСП юридичних і фізичних осіб виглядає як 8:1. Разом з тим, приріст обсягів реалізації МСП юридичних осіб в порівнянні з попереднім роком зріс на 28%, а фізичних осіб-підприємців – на 38%. Найбільші обсяги реалізації із значним відривом від інших регіонів мали підприємства м.Києва – 39% та Дніпропетровської області – 11,2% загальних обсягів реалізації підприємствами України. Серед фізичних осіб-підприємців: підприємці м.Києва – 14,4% та Харківської області – 9,3%.

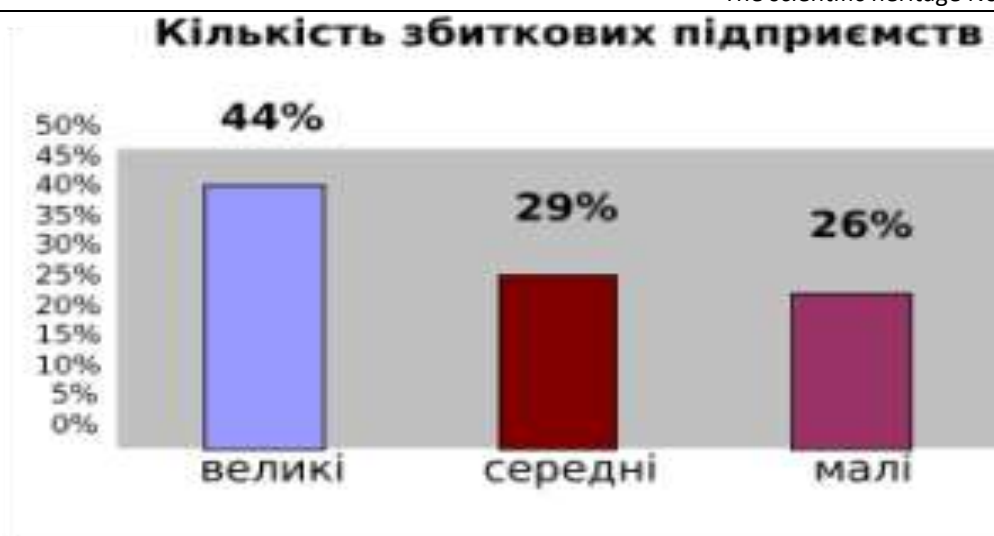

Рис. 4. Кількість збиткових підприємств

За видами економічної діяльності обсяги реалізованої продукції (товарів, послуг) малих і середніх підприємств розділились наступним чином: 45% – торгівля, ремонт автотранспортних засобів, 26% – промисловість, 10% – сільське, лісове та рибне господарство, 4,5% – транспорт, складське господарство, пошта, 4% – будівництво, 2% – інформація, телекомунікації, 2% – науково-технічна діяльність, 0,3% – охорона здоров'я, соціопомога, найнижчий показник обсягів реалізації робіт (послуг) в сфері освіти – 0,1%, мистецтва і спорту – до 0,1%.

Аналізуючи фінансовий результат від діяльності підприємств, слід зазначити, що за видами економічної діяльності збиток у 2015 році отримали понад 44% великих підприємств, малі і середні підприємства – відповідно 26 і 29 відсотків. Серед промислових підприємств збитковими були 52% великих підприємств, 33% – середніх і 26% малих.

Одним з важливих економічних показників, який характеризує валовий випуск продукції за усіма видами економічної діяльності, є додана вартість за витратами виробництва¹. Частка великого бізнесу за цим показником становить 41%, а МСП, включаючи фізичних осіб, – 59% (з яких середнього бізнесу – 39%, малого – 20%). Однак, слід відмітити, що за 3 останні роки частка МСП у ВВП зменшилась на 3%.

Якщо говорити про додану вартість за витратами виробництва на підприємствах, то на великих підприємствах у 2015р. вона склала 43,1%, а на малих і середніх – 56,9% (2014 – 55,8%, 2013 – 60,2%).

Додана вартість малих підприємств дещо зменшилась: з 16,9% до 15,7%. Внесок фізичних осіб-підприємців в структуру ВВП у 2015 році виглядає наступним чином: в середньому підприємстві – 0,4%, в малому підприємстві – 23,9%, в мікропідприємстві – 49,2%.

Для порівняння питома вага в доданій вартості малого і середнього підприємництва у 2014 році: в Україні – 57,9%, Болгарії – 65,2%, Естонії – 74,8%, Німеччини – 54,2%, Польщі – 52,3%, Чехії – 55%.

При здійсненні структурного аналізу сектору МСП в Україні простежується великий розрив між

середніми показниками в групах суб'єктів підприємницької діяльності (мікро, малого, середнього бізнесу), при чому кількісні показники гуртуються ближче до нижнього значення граничного критерію кожної групи. Наприклад, в сукупності малих підприємств 83% належать до мікропідприємств, що робить дуже суттєвим розрив між середніми показниками малого і середнього підприємництва.

Отже, законодавчі критерії визначення малого і середнього підприємництва в Україні мають більш технічне значення, а ніж економічний зміст, і використовуються виключно для здійснення коректного порівняння стану розвитку МСП з країнами ЄС.

Тому при здійсненні якісного економічного аналізу з метою розробки конкретних механізмів державної підтримки, доцільно відокремлювати малий бізнес від середнього.

Зокрема, державна статистика також виокремлює ряд показників за розміром підприємств, групуючи великі і середні підприємства, а не середні і малі. Зокрема, це стосується рентабельності операційної діяльності, показників балансу, власного капіталу, оборотних і необоротних активів.

Таким чином, при формуванні державної політики розвитку МСП з метою максимального використання підприємницького потенціалу в Україні, створення умов для зростання малого сектору до наступного рівня – середнього бізнесу, інструменти стимулювання мають бути диференційовані і сфокусовані в першу чергу на мале підприємництво. Саме це покладено в основу європейського принципу “Think first small”, який в Україні застосовано лише в регуляторній політиці в рамках М-тесту.

Ці питання є вкрай важливими для здійснення збалансованої соціально-економічної політики і розвитку ринку праці.

Так, на кінець 2015 року в країні було зареєстровано 1,65 млн. осіб безробітних. Проте певна кількість осіб отримувала доходи як самозайняті особи і займалась незалежною професійною діяльністю без реєстрації підприємницької діяльності. Отже, з метою здійснення більш ґрунтовного

аналізу ситуації в сфері зайнятості доцільно було б проаналізувати дані Державної фіскальної служби щодо діяльності само зайнятих осіб, так званого «фрілансерства», а також провести додаткові соціологічні спостереження, спрямовані на виявлення прихованого безробіття і сектору тіньової економіки, включаючи проблеми нелегального працевлаштування та поширену практику часткової зайнятості шляхом оформлення найманого працівника на неповний робочий день.

При цьому збільшення штрафних санкцій за порушення законодавства і зростання фіскального навантаження – не кращі політичні засоби економічного розвитку і боротьби з корупцією. А зростання державного апарату контролю і нагляду суперечить сучасним принципам дерегуляції та дебіюрократизації.

В світлі політичного рішення щодо підвищення вдвічі мінімальної заробітної плати доцільно провести аналіз оперативних даних щодо зміни надходжень до бюджету від діяльності МСП з метою моделювання впливу на економіку країни пов'язаного з цим комплексу факторів. Це дозволить, в свою чергу, підготувати обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності і запровадження на державному рівні альтернативних механізмів стимулювання розвитку малого бізнесу з урахуванням кращої світової практики.

За даними Держстатслужби упродовж наступних 2017-2018 років планується доповнити перелік показників по середніх і малих підприємствах новими статистичними показниками, зокрема: коефіцієнт новостворених підприємств; коефіцієнт закриття підприємств; коефіцієнт плинності підприємств; а також показниками, що характеризують експортну діяльність МСП.

Кабінет міністрів ухвалив постанову, згідно з якою програма “Доступні кредити 5-7-9%” для мікро- та малого бізнесу стартує з 1 лютого 2020 року.

Таке рішення було ухвалене на засіданні уряду 24 січня 2020 року.

Уряд схвалив постанову для старту програми “Доступні кредити 5-7-9%” з 1-го лютого 2020 року. Програма державної підтримки мікро- та малого бізнесу дозволить учасникам отримати до 1,5 млн грн доступного кредиту під 5, 7 або 9% для створення або розширення власного бізнесу.

Уряд визначив механізм використання бюджетних коштів у межах діяльності Фонду розвитку підприємництва. Також передбачено низку інструментів для забезпечення доступності кредитів.

Уряд запускає програму фінансування за зниженими відсотками для малого та середнього бізнесу і планує податкову реформу на початку весни.

За інформацією Національного банку, протягом 2019 року обсяг кредитів, наданих банками резидентам, зменшився на 9,4% (або 100,9 млрд грн) - до 972,3 млрд грн станом на 1 січня 2020 року.

У тому числі обсяг кредитів, наданих корпоративному сектору, зменшився на 12,8% (або 112,0

млрд грн) - до 762,2 млрд грн.

Самофінансування підприємства - це тривалий процес, а в бізнесі час - це гроші в прямому сенсі цього слова. Набагато простіше пройти шлях становлення від старту до розвиваючого підприємства, яке приносить прибуток за гроші інвесторів або кредиту в банку.

Існує стереотип, що отримати гроші в банку на розвиток бізнесу, який тільки почав свою діяльність - практично неможливо. Також позичальників лякає факт повернення грошей за найвищою ставкою в Європі - 22,5%. Успішні підприємства важливі як для держави, так і для фінансових організацій. Тому в 2019 році розроблено чимало програм для пільгового кредитування бізнесу в нашій країні.

Для становлення свого підприємства гроші можна взяти у інвесторів (приватних осіб), в банку і у небанківських організацій. Інвестори готові вкладати гроші в стартапи. Вони зацікавлені в тому, щоб їхні гроші приносили їм прибуток. Інвестиції можуть знадобитися для будь-якого виду діяльності: від мережі кафе до промислового агрохолдингу. Інвестори, як і інші кредитори можуть зажадати заставу за свої інвестиції. У разі невдачі і невинуватених надій на стартап, застава йде на користь інвестора.

Банківська система - система тотального бюрократизму. Тому на оформлення офіційної документації може піти чимало часу. Банки, на відміну від інвесторів, ризикувати люблять найменше. З цієї причини можуть відмовити в кредиті, особливо, якщо у позичальника погана кредитна історія. Небанківські організації. Наприклад, в компанії «Гроші Всім» можна отримати гроші без застави і з поганою кредитною історією. Зробити це можна за максимальною короткою період часу - 15 хвилин. Єдиний недолік, що про велике фінансування не варто мріяти. Тому що МФО видає до 15 000 гривень. Зате швидко і без зайвої бюрократичної тяганини.

Види банківських кредитів для бізнесу

Для підтримки життєдіяльності малого і середнього бізнесу існують такі види кредиту:

1. Експрес (до 10 тис. доларів),
2. Мікропозика (до 30 тис. доларів),
3. Малий (до 100 тис. доларів).
4. Інвестиційний (до 250 тис. доларів).

У кожного виду кредиту є свої особливості. Експрес кредит видається в основному на закупівлю товарів. Мікропозик видається підприємцям, які займаються виробництвом, продажем товарів, надання послуг. Основна мета мікропозик - це поповнення основного і оборотного капіталу. Малий кредит розглядається в індивідуальному порядку і поширюється на всі сфери діяльності. Інвестиційний кредит надається на модернізацію підприємства або на створення нового.

Інвестиційні компанії в основному спеціалізуються на 1,2,3 сферах бізнесу, в інші області не вкладають гроші. Переваги отримують компанії, які працюють не менше одного року і створюють продукцію на експорт. Для того, щоб взяти участь в Інвестиційному проекті необхідно подати заявку

на певному ресурсі. Крім заявки потрібно, як мінімум, прикріпити бізнес-план і техніко-економічне обґрунтування випуску продукту. Умови надання інвестицій обумовлюються і надаються в індивідуальному порядку.

Банки надають кредити з нуля в гривні і в іноземній валюті. Якщо для розвитку бізнесу необхідна чимала сума грошей, то банк вимагає в якості застави нерухомість, автомобіль, готову продукцію, депозитний рахунок і т.д. Банку необхідна заставка для гарантій повернення фінансовій установі грошових коштів у разі неплатоспроможності позичальника.

Для оцінки платоспроможності клієнта, банки вимагають від позичальника виплати початкового внеску при покупці в кредит/лізинг транспорту, обладнання, приміщення для підприємства. Якщо позичальникові вдалося зібрати частину суми самостійно, то це характеризує його, як благонадійного і відповідального партнера в майбутньому. Більшість банків видають кредит на бізнес без застави на суму, яка не перевищує 250 тис. гривень.

Кредит без застави, без збору документів можна отримати тільки в МФО. «Гроші Всім» видає кредити онлайн тільки за паспортом і за ідентифікаційним кодом.

Кредит можна отримати на будь-які цілі в бізнесі. Позичальники звертаються з найрізноманітніших приводів. Найчастіше все ж в банк йдуть, щоб взяти гроші:

- ✓ на відкриття нового або на розвиток існуючого бізнесу,
- ✓ на модернізацію устаткування,
- ✓ на покупку транспорту,
- ✓ на будівництво торгових площ,
- ✓ на ремонт приміщень та обладнання.

На особливих умовах видаються позики для таких сфер діяльності:

- ✓ ІТ,
- ✓ медицина,
- ✓ сільське господарство,
- ✓ енерго- і теплозберігаючі технології,
- ✓ компанії, які виробляють товари на експорт.

Для того, щоб отримати кредитні кошти в банку, небанківській організації або у інвестора, крім списку вимог кредитора, ми рекомендуємо виконати наступні дії:

- ✓ закрити всі поточні кредити,
- ✓ надавати тільки коректні і правдиві дані,
- ✓ не допускати друкарських помилок,
- ✓ виконувати всі рекомендації кредитора.

Підприємства малого та середнього бізнесу відіграють надзвичайно важливу роль у формуванні економіки країни в цілому.

Попри досить незначну економічну „вагу“ окремих підприємств, підприємства малого та середнього бізнесу набувають досить швидкого розвитку. Це обумовлено їхніми вагомими конкурентними перевагами в інституційній структурі економіки, якими є:

- ✓ мобільність, здатність до швидкого реагування на зміни кон'юнктури ринку, оперативність

освоєння нової продукції та зміни обсягів виробництва в межах виробничих можливостей;

- ✓ дрібносерійне виробництво, можливість підвищення ефективності за рахунок вузької спеціалізації, технологічна гнучкість виробничих процесів;

- ✓ низька капіталоємність, швидка окупність вкладень, невисокі експлуатаційні та накладні витрати підприємства;

- ✓ здатність до якнайповнішої мобілізації доступних ресурсів, включаючи оперативне використання досягнень науково-технічного прогресу (в технічній, економічній, організаційній, інформаційній сферах).

Водночас, зворотним боком наведених конкурентних переваг є низка системних загроз, які обумовлюють нестійкість розвитку малого підприємства. Серед них:

- ✓ обмеженість фінансових ресурсів, труднощі в придбанні виробничих площ та обладнання;

- ✓ відсутність фінансових резервів та загроза швидкого банкрутства;

- ✓ надто вузьке коло постачальників, що може в ряді випадків утворювати небажану залежність бізнесу;

- ✓ недостатній розвиток інфраструктури збуту продукції та післязбутового обслуговування;

- ✓ локальність ресурсів та збутових ринків, відтак - межі для зростання;

- ✓ висока вразливість щодо несприятливих економічних (інфляція, циклічні коливання, податковий тиск тощо) та позаекономічних (тиск з боку органів влади, криміналітету) чинників.

В Україні менше 10% підприємств використовують кредитні ресурси загалом. Ті що використовують — доволі часто за рахунок кредиту підсилюють обіговий капітал, а не інвестують у подальший розвиток. Європейські підприємці, навпаки, майже не уявляють своєї діяльності без залучення кредитних ресурсів і використовують ці кошти з урахуванням перспектив.

Німецько-Український фонд спільно з Економічною Правдою продовжує спецпроект про підтримку малого і середнього бізнесу. В минулих публікаціях ми розповідали про діяльність Фонду в Україні, можливості, які він надає малим та середнім підприємствам, про банків-партнерів НУФ та найбільш економічно-активні регіони України.

Одним з надважливих викликів для України сьогодні є створення широкого пласту середнього класу — за зразком європейських країн. Там цього досягли через стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу.

Роль малого і середнього бізнесу значно зросла у 80-х роках минулого сторіччя. За даними ООН, на малих та середніх підприємствах задіяно 50% працездатного населення і виробляється від 30% до 60% національного продукту.

В Україні частка малих підприємств (до 50 осіб) у забезпеченні населення робочими місцями становить, за офіційними даними, до 10%. Насправді цифра буде дещо більшою через високий рівень тіньової економіки. Проте до європейських показ-

ників Україна "не дотягує". І це при тому, що в Україні налічується понад півтора мільйона фізичних осіб-підприємців, з яких справжню операційну діяльність веде лише третина.

Ще однією якісною характеристикою, яка демонструє відмінності від європейських економік, є структура зайнятості підприємців по галузям. В Україні малий бізнес переважно асоціюється з роздрібною торгівлею або зі сферою обслуговування.

Водночас у країнах Європи малий та середній бізнес є надійним партнером великих корпорацій. Наприклад, у Німеччині серед підприємств переробної промисловості підприємства малого і середнього бізнесу складають 98,5%, у галузі енерго- і водопостачання — 98,4%, в будівництві — 99,5%.

У таких розбіжностей є цілий ряд важливих причин. Європейській малий та середній бізнес активно розвивається століттями, тоді як жодному українському малому або середньому підприємству немає й 30 років. Більш того, європейські підприємці вже декілька десятиліть мають широкий доступ до фінансових ресурсів. Окрім розгалуженої банківської мережі європейським МСП доступна і державна підтримка.

Так, у Німеччині будь-який корінний житель, що вирішив зайнятися підприємництвом, може отримати пільговий державний кредит до 50 тис. євро на 20 років. Протягом перших 2 років підприємець може користуватися грошовими коштами безоплатно — не потрібно оплачувати ні заборгованість, ні відсотки по кредиту.

Наступні 8 років необхідно вносити в банк тільки пільгові відсотки за користування кредитом — близько 4-5% річних.

А саму суму заборгованості треба погашати тільки з одинадцятого року видачі кредиту.

В Україні менше 10% підприємств використовують кредитні ресурси загалом. Ті що використовують — доволі часто за рахунок кредиту підсилюють обіговий капітал, а не інвестують у подальший розвиток. Європейські підприємці, навпаки, майже не уявляють своєї діяльності без залучення кредитних ресурсів і використовують ці кошти з урахуванням перспектив.

В Україні банківський сектор завжди був тісно пов'язаний з великими підприємствами, фокусуючись переважно на їх обслуговуванні. Втім після декількох криз ситуація починає змінюватись: великі підприємства не витримали напруги, в той час як МСП довели свою стійкість та витривалість.

Тож зараз багато важливих гравців фінансового ринку звертають увагу на малі та середні підприємства, збільшуючи їхню долю в своїх кредитних портфелях.

Однак не можуть не стримувати розвиток кредитування МСБ високі процентні ставки, які були введені Національним банком для боротьби з інфляцією. Часто саме вони нівелюють конкурентні переваги вітчизняних підприємців та унеможливають розвиток підприємств із залученням інвестиційного ресурсу.

Подолання саме цієї проблеми є одним з найголовніших пріоритетів Німецько-Українського

фонду.

Завдяки програмам НУФ, а також спільним проектам з місцевими органами влади українські підприємці можуть залучати ресурс зі ставками, значно нижчими за середньоринковий рівень. Умови кредитування в Україні наближаються до тих, що існують за кордоном.

Так, підприємці міста Києва вже сьогодні можуть отримати кредит на інвестиційні цілі під процентну ставку 7,5%. Це стало можливим завдяки співпраці НУФ з Київською міською владою — саме за рахунок КМДА, з коштів місцевого бюджету, компенсується 50% від вартості кредиту.

Наразі у Харківській та Тернопільській областях підписані угоди про співробітництво між Німецько-Українським фондом і місцевими державними адміністраціями, які дозволять найближчим часом запровадити аналогічні умови кредитування МСП у цих областях.

Ще в 7 областях — Вінницькій, Київській, Черкаській, Кіровоградській, Миколаївській, Дніпропетровській та Запорізькій — ведеться підготовка до підписання угоди про співробітництво.

НУФ сьогодні є однією з найбільш ефективних установ у справі розвитку малого та середнього підприємництва в Україні, адже знає: лише якісна і ґрунтовна підтримка МСП може забезпечити економічне зростання і стабільність України.

Висновки. Одна з найбільш серйозних проблем, з якою добре знайомий вітчизняний підприємець – кредитне забезпечення функціонування власного бізнесу або започаткування нової справи.

Кредитна безпека підприємств малого та середнього підприємств – це достатня кількість кредитних ресурсів, наданих фінансовими та банківськими установами для забезпечення безперервної діяльності підприємств малого та середнього бізнесу як зовнішнього джерела фінансування.

У сфері малого та середнього бізнесу, питання щодо отримання кредитних ресурсів гостро постало досить давно.

Зараз у легальній сфері існує ціла низка інституцій що здійснюють саме фінансово-кредитну підтримку розвитку підприємництва:

- кредитні спілки,
- програма мікрокредитування в Україні по лінії ЄБРР,
- програма Німецько-Українського фонду,
- Мікрофінансовий Банк (МФБ),
- ЗАТ Кредитно-гарантійна установа,
- Український фонд підтримки підприємництва і т.д.

Основним типом банківського обслуговування малих та середніх підприємств є надання їм кредитів, при цьому використовуються майже ті самі види банківського кредитування, що і для всіх підприємств, крім деяких кредитів, які надаються видатним підприємствам галузі, великим акціонерним товариствам, тощо.

В Україні існує банк, який був створений спеціально для кредитування підприємств малого та середнього бізнесу. Це Мікрофінансовий банк - спрямована на розвиток фінансова установа, метою

якої є встановлення нових стандартів в мікрокредитуванні та інших фінансових послугах для малого та надмалого бізнесу. Приватні малі та надмалі підприємства в Україні, як і всюди у Східній Європі, відіграють визначну роль у створенні сприятливих умов для зростання зайнятості та національного валового доходу. Проте, несприятливі обставини, що склалися по відношенню до малого та надмалого бізнесу, значною мірою обмежують його доступ до легальних фінансових ресурсів.

Мікрофінансовий банк надає щомісяця близько 1000 кредитів для підприємців та підприємств малого та середнього бізнесу. Приблизно 68,5 % кредитного портфелю (за кількістю) складають кредити розміром до 5000 доларів США, 29 % - кредити розміром від 5000 до 50000 доларів США та біля 2 % - кредити понад 50000 доларів США.

Кредитна технологія складається з декількох етапів:

- розгляд заявки позичальника,
- визначення його кредитоспроможності,
- укладення кредитного договору,
- погашення кредиту.

Основними проблемами кредитування малого та середнього бізнесу є недостатність ресурсів.

Кредитні можливості української банківської системи залишаються досить обмеженими. Найбільш гостра та складна проблема - неперенесення кредитів. Це є наслідком вкрай важкого фінансового становища реальної економіки.

Обмеженість фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів зумовлює потребу розвивати франчайзингову систему співробітництва малого і великого підприємництва з метою формування договірних взаємовідносин між ними, відродження виробництва, торгівлі та сфери обслуговування, залучення матеріально-фінансових ресурсів і використання навичок роботи кваліфікованих спеціалістів.

Програми кредитування малого підприємництва повинні тісно взаємодіяти з програмами структурної перебудови економіки, адміністративної реформи як один з елементів створення нових робочих місць та використання науково-технічного та кадрового потенціалу, що звільняється в результаті здійснення відповідних програм.

Аналіз існуючої практики кредитування підприємництва показує, що суттєвого покращення потребують усі елементи кредитного процесу: методологія визначення кредитного потенціалу кредитора, кредитоспроможності отримувача позики, ставки процента, величини кредитних ризиків інвестиційних проектів, контроль за цільовим використанням кредитів тощо.

В умовах інтенсивного розвитку банківської системи України стає актуальною проблема формування стійкої структури банківських послуг. Тому виникає потреба застосування їхніх нових видів, які б сприяли ефективності діяльності насамперед виробничої сфери країни. Одним із таких видів банківських послуг доцільно вважати факторинг, який призначений головним чином для дрібних та середніх підприємств.

Факторинг - один із раціональних шляхів, який може бути використаний Національним банком України для стимулювання фінансування малого та середнього бізнесу, кредитування інвестиційної діяльності народного господарства.

Одним з головних пріоритетів підприємств малого бізнесу перед великими є оперативність роботи. Оперативності можна досягнути через швидке і якісне обслуговування підприємства в банку з зменшення витрат на спілкування банку з клієнтом та витрачанням менше часу на паперову технологію.

Проведений аналіз кредитної безпеки підприємств свідчить, що на теперішній час державна фінансова підтримка створення та розвитку підприємницького сегменту на депресивних територіях ще недостатньо ефективна. Для підвищення ділової активності, залучення широких верств населення до підприємницької діяльності необхідно вирішити завдання розширення бази кредитування малих та середніх підприємницьких структур, підприємців та суттєво знизити процентні ставки за кредитами.

Основним моментом у розвитку банківського обслуговування підприємств малого та середнього бізнесу в Україні на даному етапі є використання інформаційних технологій, зокрема - Інтернет-банкінгу.

Список літератури

1. Гришук Н.В. Кредитне забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств в умовах сучасного економічного середовища Стаття опублікована у Випуску 6 (23) 2019 рік. електронного наукового фахового видання "Східна Європа: економіка, бізнес та управління". на офіційному сайті <http://www.eastemeurope-ebm.in.ua/23-2019-ukr>.
2. Гришук Н.В. Стратегія фінансового забезпечення конкурентних переваг сільськогосподарських підприємств. Друковане фахове видання з економіки "Агросвіт" Номер журналу 23.-2019. С. 97-106
3. Гришук Н.В. Управління фінансовою стійкістю як детермінанта конкурентоспроможного розвитку аграрних формувань. Економіка. Фінанси. Право. Інформаційно-аналітичний журнал. № 12/1.-2019. С. 13-19.
4. Гришук Н.В. Особливості інвестування в розвиток сільського господарства за умов посилення конкуренції Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики». № 6.- 2019. С.174-183 45699
5. Гришук Н.В. Фінансове забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств. Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики». 2019. №8 с.64-76
6. Малий бізнес: управління податками: монографія / Ю.Б. Іванов, К.В. Петросянц; Н.-д. центр індустр. пробл. розвитку НАН України. – Х.: ІНЖЕК, 2009. – 347 с.: табл. – Бібліогр.: с. 307–326 (227 назв). – ISBN 978-966-392-210-2.

7. Пріоритети та засоби зміцнення економічної безпеки малого і середнього підприємництва : монографія / Т.Г. Васильців, В.І. Волошин, А.М. Гуменюк; Львів. комерц. акад., Нац. ін-т стратег. дослідж., Регіон. ф-л у м. Львові. – Л.: Вид-во Львів. комерц. акад., 2009. – 245 с.: табл. – Бібліогр.: с. 226–245 (198 назв). – ISBN 978-966-1537-60-5.

8. Anzhelika Mashevska (2019) Formation of insurance company financial flows. Polish journal of science. №22. Vol. 2. P.17-26.

9. Aleskerova Yu., Mulyk T., Fedoryshyna L. (2018) Improving credit protection analysis methods Reports of main agricultural enterprises. Baltic Journal of Economic Studies, vol.4, nn2, pp.1-7.

10. Aleskerova Yu., Fedoryshyna L. (2018) Analysis of investment activities of enterprises of Ukraine. Economic system development trends: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine, pp.1-17.

11. Aleskerova Yu., Fedoryshyna L., Koval N. (2018) Features of loan security for the reproduction of fixed assets for agricultural purposes. Baltic Journal of Economic Studies, vol.4, nn 4, pp.1-5.

12. Aleskerova Y., Kovalenko L., Havryliuk V. (2019) Innovative financial criteria for methodological approaches to the assessment of agrarian insurance. Baltic Journal of Economic Studies. 2019. Vol. 5, No. 4. S. 34-41.

13. Todosiychuk V. (2019) Public administration of anti-inflation policy in the system of monetary regulation of economy. Znanstvena misel journal. The journal is registered and published in Slovenia. - 2019. - Vol. 2, № 34. - S. 44-52.

14. Todosiychuk V., Fedoryshyna L. (2019) Analiz controlling financial risks of enterprise. Polish journal of science. № 21, Vol. 2. - P. 30-42.

15. Rogach, S., Vdovenko, L., & Polishchuk, O. (2019). Agriculture of Ukraine under the joint policy of the European Union. Baltic Journal of Economic Studies, vol. 5, no. 3, pp. 178–183.

16. Myronenko M., Polova O., Khaietska O., Koval N. (2018). Capitalization of banks: theory, practice and directions of ensuring. Banks and Bank Systems, 13(1), 173-183.

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Томащук І.В.

*асистент кафедри аналізу та статистики
Вінницький національний аграрний університет,
Вінниця*

RURAL DEVELOPMENT MANAGEMENT OF UKRAINE: PROBLEMS AND PROSPECTS

Tomashuk I.

*assistant of the department of analysis and statistics
Vinnytsia National Agrarian University
Vinnytsia*

Анотація

У статті розглянуто проблеми управління розвитком сільських територій та проаналізовано ефективність управління ресурсним потенціалом сільських територій. Виявлено необхідність значних змін у державній політиці щодо управління сільськими територіями.

Наголошено, що відродження сільських територій залежить передусім від рівня економічного розвитку країни. Акцентовано, що багатофункціональний розвиток села необхідно здійснювати з урахуванням монолітного підходу до розв'язання проблем аграрного комплексу, села, сільських територій загалом через поєднання інтересів жителів сільської місцевості, сільських громад, місцевого самоврядування та держави, застосовуючи соціальні й економічні важелі регулювання відповідних відносин у поєднанні з організаційними і правовими. Наголошено, що в рамках здійснення державної політики розвитку сільських територій потребують активізації процеси проведення адміністративно-територіальної реформи, яка б передбачала здійснення реформи інститутів державної влади, реформу місцевого самоуправління (максимальна децентралізація) та територіальну реформу (потрібно визначити територію юрисдикції кожної сільської територіальної громади).

Зроблено висновки, що запорукою ефективного управління розвитком сільських територій і АПК є професійне кадрове забезпечення, необхідність активізації інноваційної діяльності, раціональне впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробничу діяльність, дієвість державних та регіональних програм сільського розвитку.

Abstract

The problems of rural development management are investigated in the article, the analysis of the efficiency of management of the resource potential of rural territories is made. The necessity of significant changes in the state policy of management of rural territories is determined. It is emphasized that the revival of rural territories depends primarily on the level of economic development of the country. It is emphasized that multifunctional

No 45 (2020)

P.5

The scientific heritage

(Budapest, Hungary)

The journal is registered and published in Hungary.

The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields. Journal is published in English, Hungarian, Polish, Russian, Ukrainian, German and French.

Articles are accepted each month. Frequency: 12 issues per year.

Format - A4

ISSN 9215 — 0365

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility for the materials published in a journal. Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws

Chief editor: Biro Krisztian

Managing editor: Khavash Bernat

- Gridchina Olga - Ph.D., Head of the Department of Industrial Management and Logistics (Moscow, Russian Federation)
- Singula Aleksandra - Professor, Department of Organization and Management at the University of Zagreb (Zagreb, Croatia)
- Bogdanov Dmitrij - Ph.D., candidate of pedagogical sciences, managing the laboratory (Kiev, Ukraine)
- Chukurov Valeriy - Doctor of Biological Sciences, Head of the Department of Biochemistry of the Faculty of Physics, Mathematics and Natural Sciences (Minsk, Republic of Belarus)
- Torok Dezso - Doctor of Chemistry, professor, Head of the Department of Organic Chemistry (Budapest, Hungary)
- Filipiak Pawel - doctor of political sciences, pro-rector on a management by a property complex and to the public relations (Gdansk, Poland)
- Flater Karl - Doctor of legal sciences, managing the department of theory and history of the state and legal (Koln, Germany)
- Yakushev Vasilij - Candidate of engineering sciences, associate professor of department of higher mathematics (Moscow, Russian Federation)
- Bence Orban - Doctor of sociological sciences, professor of department of philosophy of religion and religious studies (Miskolc, Hungary)
- Feld Ella - Doctor of historical sciences, managing the department of historical informatics, scientific leader of Center of economic history historical faculty (Dresden, Germany)
- Owczarek Zbigniew - Doctor of philological sciences (Warsaw, Poland)
- Shashkov Oleg - Candidate of economic sciences, associate professor of department (St. Petersburg, Russian Federation)

«The scientific heritage»

Editorial board address: Budapest, Kossuth Lajos utca 84,1204

E-mail: public@tsh-journal.com

Web: www.tsh-journal.com